

schappijen trokken de van Halls specialisten aan ('lening-agenten') die als regel eveneens grote bedragen wisten los te krijgen. In totaal werd door de 'inzamelingskant' van het Nationaal Steunfonds tot begin september '44 vermoedelijk ca. f 9 mln bijeengebracht. De binnenkomende gelden werden aanvankelijk te Amsterdam ten kantore van Gijs van Hall bewaard, later bij mr. H. ter Meulen, een van de firmanten van Hope & Co. – deze mocht zich (er ging binnen de organisatie meer geld om) 'kassier-generaal' noemen; er waren toen ook enkele 'kassiers'.

Die 'inzamelingskant' werd door Walraven van Hall strikt gescheiden gehouden van de 'uitbetalingskant' die vooral wat de hulp aan de gezinnen van onderduikers betrof, een grote omvang ging aannemen, ja waar geleidelijk een landelijke organisatie voor opgebouwd werd die aanvankelijk door drie personen geleid werd: Walraven van Hall, Iman van den Bosch en A. Voorwinde – een Eindhovenenaar die, toen de *Sicherheitspolizei* zijn werk op het spoor gekomen was, door zijn stadgenoot A. J. Gelderblom (spoedig bijgestaan door dr. ir. N. A. J. Voorhoeve) vervangen werd. Onder de vaste camouflage dat zij kwesties van de wijnhandel moesten bespreken (daarvoor lagen dan enkele stukken op tafel), kwamen zij als regel eens per week samen; van Hall bracht er zijn vriend J. Buys mee met wie hij over de dagelijkse problemen overleg placht te voeren, en door die 'Wijncommissie' werden de ervaringen uitgewisseld en de moeilijkheden besproken die zich voorgedaan hadden.

Die moeilijkheden hingen vooral met het systeem samen dat Walraven van Hall voor de uitbetalingen gekozen had. Hij stelde zich namelijk op het standpunt dat het, mede op grond van het feit dat de regering *geleende* gelden zou moeten terugbetalen (aanvankelijk gold dit slechts voor de 'Zeemanspot', maar van Hall nam aan dat de regering vroeg of laat haar garantie zou uitbreiden), vast moest staan dat die gelden op een verantwoordelijke wijze besteed waren. De geldgevers kregen, voorzover zij daar prijs op stelden (bij giften was dat niet nodig), 'kwitanties' – daar moesten dan de kwitanties van degenen die steun ontvangen hadden (onderduikersgezinnen en leiders van illegale organisaties), tegenover staan. Het aantal leiders van illegale organisaties met wie men in contact zou komen, zou, naar te voorzien viel, beperkt blijven, maar die onderduikersgezinnen zouden in de duizenden kunnen gaan lopen. Talloze medewerkers zouden met de uitbetalingen aan die gezinnen belast moeten worden. Men mocht wel aannemen dat die medewerkers met zorg uitgekozen zouden worden, maar als men wilde bevorderen dat zij de grote, maandelijks door hen te ontvangen bedragen inderdaad aan de onderduikersgezinnen zouden uitbetalen, dan leek het wenselijk, van hen te vergen dat zij de nodige kwitanties zouden